

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravnništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Deželnozborskim volilcem mestne skupine Kamnik-Radovljica-Tržič!

Vsled prerane smrti poslanca dr. Janka Viliana Vam bo dne 4. marca zopet stopiti na volišče, da mu izberete za zadnje leto tekoče zakonodajne dobe vrednega naslednika.

Toda med zadnjo in sedanjo volitvijo bo velika razlika! Klerikalna stranka je, uvidevši, da z dostojnim orožjem nikdar ne more osvojiti mogočne napredne trdnjave kranjskih mest in trgov, izvršila novo politično nepoštenost. Z lahkim srcem prelomivši dano obljubo, je vtihotapila tudi v Vašo mestno kurijo nad 300 novih kmetskih volilcev, ki so sicer že volili svojega poslanca, pa naj vzlic temu sedaj tudi v mestni kuriji Vam, edino upravičenim volilcem, vsilijo voljo klerikalne stranke. In našla se je c. kr. vlada, ki odobruje to, do neba kričeče kršenje deželnega volilnega reda; protiusluga klerikalne stranke obstoja v dopuščanju dosledne germanizacije naših cesarskih uradov in s tem združenega neizprosnega izpodrivanja domačega slovenskega elementa iz teh uradov. Tako izgleda v luči resnice narodna vest in zavest klerikalne stranke.

Narodno-napredna stranka pa je lahko ponosna na to, da morajo njeni nasprotniki, ako jej hočejo do živega, zgrabiti za orožje vero- in zakonolomstva. Končno besedo o dopustnosti takega orožja v pravni državi bo imelo c. kr. državno sodišče — za to volitev žal prekasno, ne pa tudi za splošne volitve prihodnjega leta.

Somišljeniki! Vaša neupogljiva značajnost nam je porok, da boste stopili z jasnim čelom tudi v sedanji neenaki boj. Politični prevari in ostudnemu terorizmu se ne boste uklonili nikdar!

Zategadelj Vam priporočamo v soglasno izvolitev moža čistega in kremenitega značaja, ki nikdar ni in ne bo po vetru obračal svojega plašča, moža, ki uživa po vsej pravici tudi v krogih poštenih narodih in političnih nasprotnikov brezpogojno spoštovanje. In ta mož je:

Matija Marinček

c. kr. notar v Tržiču.

Volilci! Vsak glas, oddan za tega našega kandidata, je plamteč protest zoper nepoštenost v javnem življenju!

V Ljubljani, dne 23. februarja 1913.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

Cenjene naročnike, ki še niso poslali naročnine za letoš, opozarjamo, da se jim je št. 9 »Slovenskega Doma« brezpogojno ustavila.

Koroški Slovenci!

Z današnjim dnem stopa pred Vas »Slovenski Dom«, glasilo slovenskega kmetskega ljudstva. Naj bi ne bilo v doglednem času slovenske hiše na Koroškem, kjer bi ne bil doma »Slovenski Dom«, kateri naj bode znamenje boljše bodočnosti koroških Slovencev. List stane 3 krone za celo leto in izhaja vsaki teden v obširni obliki. »Slovenski Dom« bo prinašal redno zraven obširnih drugih, tudi koroške novice, v prvi vrsti take, katere se tičejo kmetskega stanu. S tem se bode lahko med sabo seznanil kranjski in koroški priprosti narod. — Dolžnost naša bode pa tudi, da razkrinkamo koroško nemško - nacionarno politiko in koroški nemški »Bauernbund«, katera dva delujeta med koroškim kmetskim ljudstvom v podobi strupene kače. Želeti bi bilo, da se v vsaki večji vasi najde kateri požrtvovalni poročevalec v svrhu rednega dopisovanja s Koroške. Slovenski rodoljubi na delo! Naročite si takoj časopis »Slovenski Dom«, kateri zastopa koristi slovenskega kmetskega ljudstva in obenem mu pridobite nove stalne naročnike.

Naročnina 3 K za celo leto se pošilja na naslov:

»SLOVENSKI DOM«

Ljubljana — Kranjsko.

Pošljite naslove svojih znancev po Koroškem, katerim bi poslali nekaj številke na ogled.

Človek ali denar?

Povest o »nadarjenem« človeku.

V drugi polovici meseca januarja je umrl v starosti 45 let v moški kaznilnici v Mitrovici na Hrvaškem mož, ki si je znal pridobiti na tuje stroške sredstva za razuzdano, zapravljivo življenje, mož, ki nam lahko služi za vzgled, da človeku ne hasni največja nadarjenost **brez značajnosti in resnosti**. To je bil svetovnoznani slepar Ignacij Štrasnov; pobrala ga je sušica, ki si jo je nakopal po raznih kaznilnicah vseh mogočih dežel. Tekom primeroma kratkega življenja si je pridobil po raznih zaporih takšnje skušnje v kaznilniških zadevah, da se je v nekem spisu na ogrsko pravosodno ministrstvo po pravici imenoval **strokovnjak**, in da so nekatere njegove nasvete **priznali in izvršili**.

Ignacij Štrasnov je bil sin poljskega, na Ogrskem naseljenega Žida. Na podlagi ponarejenega maturitetnega spričevala je dobil najprej službo občinskega podtajnika v neki občini blizu Matešalke. Za hrbtom preveč zaupljivega predstojnika je zlorabljal svoje uradno mesto na ta način, da je izsiljeval od neveščih, boječih kmetov denar, katerega je potem zapravljal v družbi lahkoživih žensk. Ko so mu postajala tla prevročja, je izginil, pozabivši pri tem v naglici oddati večjo vsoto izterjanih davkov. Razven na beg, se je pripravil na izvršitev večje sleparije, na katero je **prišel pri čitanju šundromana** »Kako je bil osleparjen cantenburyjski nadškof.«

Pri nekem informacijskem zavodu je dobil potrebne podatke in obiskal kot velikega dobrosrčnega znanega steinamangerskega škofa Viljem Istvana. Predstavil se mu je kot njegov dolgo iskani, iz Amerike se vrnivši nečak, ki bi si rad ustvaril eksistenco in ki potrebuje v ta namen primerno glavnicu. Škofu se je zdel »nečak« spočetka zaradi svojega židovskega obraza nekoliko sumljiv. Toda bil je tako znan z vsemi rodbinskimi zadevami, da je prvotni sum hitro izginil, in »nečak« je dobil od »strica« 12.000 kron. S prisleparjenim denarjem je uganjal takšne razuzdanosti, da je celo mesto govorilo o njih, dokler jih ni zvedel tudi škof. Sleparija je prišla na dan, škof je pokazal sleparju ogorčeno vrata, toda oblastem ga ni naznanil.

Čez nekaj časa je ravno tako osleparil nitranškega škofa Bendeja, kateremu je izvalil tudi 12.000 kron in nato izginil. Toda ta škof pa ni bil več tako obziren, temveč stvar javil oblastniji. Sredi orgije v neki zločinski beznici v Pešti so Štrasnova zaprli ter ga vtaknili za tri leta v luknjo.

Leta 1901. se je zopet pokazal v Pešti. S pomočjo manjših sleparij je prišel do sredstev za večja »podjetja«. V Meranu se je postavljaj po tamošnjem glavnem

zdraviliškem sprehajališču v uniformi brhkega dragonskega nadlajtnanta, ki si je kmalu pridobil zaupanje bolehnih, stari-kave baronice, ki mu je izročila celo — oskrbo svoje blagajne. Nekega lepega dne pa ni izginil samo brhki »nadlajtnant« in z njim baronični denar in dragocenosti, lahkoverna dama je imela kmalu priliko dobiti v poravnavo račune s petimi številkami. Častilec je zlorabivši njeno ime nakupil avtomobile in konje na kredit in jih hitro naprej prodal. Porotniki v Inomostu so ga obsodili na dve leti težke ječe, katero je preстал leta 1903.

Še istega leta se je povišal kar za stotnika ter rožljaj s sabljo po budapeštanskih ulicah. Kot »grof Szapary« je prišel med najvišje družabne kroge ter pripravil več magnatov z goljufivim igranjem ob znatne svote. Od ministra Hieronyma je znal pod goljufivimi pretvezami izva-biti koncesijo za železniško gostilno. Ko se je pri nekem sleparskem poskusu predstavil kot »poveljnik telesne straže nadvojvode Jožefa«, so ga razkrinkali in zopet vtaknili za tri leta v zapor.

Svojo največjo sleparijo je pa izvršil na Hrvaškem, kjer se mu je posrečilo, da je nekaj časa vlekel za nos vse odločilne činitelje hrvaške.

Jeseni leta 1906. je dobil zagrebški nadškof dr. Posilović z Dunaja zapupno brzojavko, kjer se mu je sporočalo, da je bil pri ministrstvu za zunanje zadeve nameščen dvorni svetnik Askar Berger pl. Wildenegg poslan v kočljivi diplomatični zadevi na Hrvaško in da se nastani v nadškofijski palači. Dne 27. oktobra se je res pripeljal dozdevni dvorni svetnik in stopil v stik z vsemi visokimi osebami pri deželni vladi in s tedanjim voditeljem starčevičanske stranke, dr. Frankom. Z vso to gospodo se je cele dni posvetoval. Farbal jih je, da smatra dunajska vlada za potrebno, da se začne izdajati nove strankarske časopise. Obljubljal je sijajne karijere, visoka odlikovanja ter s tem **ociganil svoje žrtve za okroglo pol milijona kron**, od katerih jih je **samo nadškof Posilović moral utrpeti kakih 200.000**. Njegovo enomesečno bivanje v Zagrebu je požrlo ogromne svote, šampanjec je tekkel kar v potokih. Neprimerna predrznost ga je pa zapeljala, da je čelo pri tedanjem hrvaškem banu Pejačeviću prijavil svoj obisk. Temu so se pa zdele manire dozdevnega dvornega svetnika in njegove družbe nekoliko premalo diplomatične. Slepar je začutil, da mu preti razkrinkanje, je takoj zapustil bansko palačo in se odpeljal v nadškofovi kočiji na postajo. Dva detektiva zagrebške policije sta mu sledila do Pešte. Tam so ga prijeli in pripeljali nazaj v Zagreb. Obravnava z njim je povzročila seve velikansko zanimanje, Štrasnov je bil obsojen na pet let ječe, kjer ga je sedaj dohitela smrt.

Štrasnov je bil eden največjih sleparjev in povzročil človeški družbi več kot tri milijone škode.

* * *

Ta dva vzgleda, katera smo priobčili v zadnji številki in danes, nam kažeta torej prav kričeče nasprotje med vrednostjo denarja in človeka. Nihče ne bo trdil, da Štrasnov ni bil nadaljen in da ni imel v rokah dosti denarnih sredstev. Pa vendar kakšna razlika med njegovimi »uspehi« in uspehi solidnega, zaupanje uživajočega milijonarja!

Vojna na Balkanu.

Zaradi slabega vremena in snežnih zametov počivajo vojaške operacije. Srbi so poslali pred Odrin šest baterij brzostrelnih topov. Pričakuje se splošni naskok na trdnjavo. Turki skušajo na več krajih izkrcati svoje vojaštvo, a brez uspeha; čuječi Bolgari jih vedno poženo na ladje nazaj. Grki odpošljejo pred Janino še 40 tisoč mož. — Težaven je položaj črnogorskih čet pred Skadrom. Črnogorci so se sicer polastili utrdb okoli Skadra razun Taboroša, toda črnogorske čete trpe zelo veliko vsled vremenskih neprilik, hudih viharjev, dežja in tudi snega. Najtežavnejši je zanje položaj na Širočki gori, kjer so izpostavljeni ognju iz Taraboša. Toda te čete krepko vstrajajo v tem nadčloveškem trpljenju.

Bolgarska vojska na bojišču v Traciji.

Uradno so se zbrali podatki o številu bolgarskih vojakov na bojiščih. V Traciji stoji 227.000 mož pehote, 724 topov, 3 polki gorske artilerije, 3200 mož kavalerije, s tem pridejo še 3 divizije in 100 poljskih topov pred Odrin, ter vse garnizije v Macedoniji in v Traciji.

Razgled po svetu

Avstrijsko-ruski sporazum.

Iz Petrograda poročajo, da je prišlo med Avstro-Ogrsko in Rusijo do principijalnega sporazuma in da bo prišlo v najbližnjem času v vseh točkah do kompromisa. — »Reichspost« piše v oficijoznem članku, da bo avstrijsko-ruski sporazum glede demobilizacije ruskih in avstrijskih čet razglašen najbrže koncem tega tedna. Odločitev v tem vprašanju je padla v torkovi konferenci pod predsedstvom carja. — Izredne priprave na jugu ostanejo še naprej v veljavi. — Diplomatični krogi zatrjujejo, da je avstrijsko-ruski kompromis posledica carjeve odločitve, ki je hotel na dan jubileja hiše Romanovov imeti popolnoma razjasnen položaj, ker hoče izdati ta dan na svoj narod mirovno poslanico.

Konzul Prochaska,

s katerim je avstrijsko nemško časopisje doseglo tako blamažo in hotelo izzvati celo vojsko s Srbijo, je sedaj prestavljen iz Prizrena v Rio de Janeiro v Juž. Ameriko.

Revolucije v Mehiki.

Le malo je upanja, da se v kratkem napravi v Mehiki mir. Uporniki razvijajo zlasti na severu živahno agitacijo. Tudi na jugu je prišlo do požigov. — Huertove čete so ujele in ustrelile še drugega brata ustreljenega predsednika Madera, Emilijana Madera, ko je hotel vprizoriti s svojim bratom Raulom v rojstnem mestu Madera protirevolucijo. Bajе so ustrelili tudi Maderovega strica Alberta v Šihahni.

Uspehi gibanja »Proč od Rima«.

Znano je, da se širi med Nemci gibanje, ki se imenuje »pročodrimsko« in stremlji za tem, da bi Nemci prestopili k protestantizmu, katerega smatrajo za bolj nemškega. Uradni podatki zadnjih 30 let kažejo, da število katolikov pada, število protestantov narašča. Leta 1880. je bilo katolikov v Avstriji 79,9% in protestantov 1,8%, leta 1910. pa je bilo katolikov 78,85%, a protestantov 2,06%.

Vse drvi v Ameriko.

Že v prvih desetih mesecih lanskega leta se je preselilo iz Evrope v Ameriko 750.533 ljudi t. j. za 200.000 več kakor v istem času prejšnjega leta. Do konca pretečenega leta pa je število izseljencev doseglo 1 milijon. Največ izseljencev je iz Rusije, Italije in Avstrije. Strah pred vojno igra tu veliko vlogo.

Slovenija

s Vseslovenski sokolski zlet se vrši letos meseca avgusta. To seveda bode klerikalce, zato sedaj trosi »Gorenjec« okoli laži, da tega zleta ne bo, češ, da ni denarja. Taki so klerikalni »resnicoljubi«.

s Krščanska pravičnost klerikalcev. Deželni zbor je lansko leto sklenil soglasno, da dobe vsi tisti učitelji in učiteljice 25% draginjske doklade, ki je še nimajo. (Oženjeni učitelji jo namreč že več let vsi dobivajo.) Deželni odbor bi imel tedaj te doklade razdeliti vsem, ki jih še niso imeli dosedaj. Kako pa jih je v resnici razdelil? Dobili so vsi tisti učitelji in učiteljice, ki so klerikalne stranke, takoimenovani Slomškarji, po 25% doklade, potem pa še nekaj drugih takih, ki niso ne tič ne miš po 10% doklade. Tisti učitelji in učiteljice pa, ki so značajni in ne prodajajo svoje časti, niso dobili niti vinarja. In teh je več sto. Vsi nemški učitelji so dobili doklade, le slovenski napredni ne. Tako se godi v slovenski deželi, v deželi, kjer vladajo krščansko-katoliški poslanci in škof Jeglič, ki se od same krščanske ljubezni taja. Časopisi so pisali že veliko o tem, zato smo

tudi mi priobčili isto našim čitateljem. Najlepše je pa to, da so dali 25% doklade 8 frančiškanom v Novem mestu in 6 drugim duhovnikom. Doklado je dobil v Ljubljani duhovnik Smrekar, ki ima na stotisoče premoženja in baranta z graščinami, dobilo pa je ni veliko število učiteljev in učiteljic, ki skrbе za svoje starše in imajo mesečne plače 33 do 42 gld. Učiteljici (klerikalki) Grom v Tuhinju, ki je prodala nedavno posestvo za 80.000 kron, so dali 20%, učiteljici Jager v Toplicah pri Zagorju, ki ima premoženja okrog 50.000 K, so tudi dali 20% doklade in še mnogim drugim klerikalnim učiteljicam, ki imajo denar v hranilnici; dobili pa niso ficka učitelji, ki so res potrebni in slabo plačani. Taka je pravičnost v krščansko-katoliški deželi Kranjski! Prihodnjič pa še naprej.

s Razstava dobitkov umetniške loterije. V ponedeljek dopoldne ob 10. so v Jakopičevem paviljonu otvorili razstavo onih slik, ki so določene za dobitke umetniške loterije. Navzoč je bil odbor »Splošnega ženskega društva«, na čelu mu predsednica gospa Franja dr. Tavčarjeva in mnogo drugih uglednih dam in gospodov. Razstava je napravila najboljši vtisk. Vse slike so res umetniška dela in kdor si jih je ogledal, se je pač prepričal, da so vredne tistih par kron, ki jih človek žrtvuje za umetniško loterijo. Razstava je odprta vsak dan od 10. dopoldne do 4. popoldne, in sicer brezplačno. Kakor čujemo, je srečk že sicer mnogo razprodanih, vendar pa še ne toliko, kakor bi bilo želeli. Zato znova pozivljemo slovensko občinstvo, naj pridno sega po srečkah, saj s tem podpira plemenito stvar in žrtvuje svoj obol za naše nadarjene, podpore nujno potrebne slovenske umetnike!

s Dvojica Polajenko deportirana. V četrtek dopoldne je avstro-ogrski generalni konzulat v Novem Jorku brzojavno obvestil ljubljansko mestno policijo, da je bila zakonska dvojica Polajenko takoj deportirana, ko se je tjakaj pripeljala s parnikom »Vaderland«. Tamošnja oblast jo je oddala na parnik »Finland«, ki dospe dne 6. marca v Plymouth, oziroma v Antwerpen, kjer bodeta toliko časa internirana, da bode dovršeno izročevalno postopanje.

s Tržaška porotna lista — velik uspeh Slovencev. Lansko leto se je začel med tržaškimi Slovenci in Lahi hud boj glede sestave porotne liste za tržaško poroto. Lahi so seveda tudi pri tem, kot povsod drugod, delali po svoje in kar so hoteli. Končni uspeh je bil na strani Slovencev, ki so si priborili vsaj nekaj pravic in se je vršilo prvič nekaj porotnih slovenskih obravnav. Ta lanski uspeh in delo Slovencev se je pokazalo tudi letos. V prvotni listi porotnikov, ki jo je sestavil tržaški magistrat, je navedenih 2500 imen porotnikov. Med temi je 25% Slovencev. Letna lista letošnjih porotnikov pa izkazuje 146 Slovencev in 70 Lahov. Izmed teh letošnjih porotnikov je bilo izžrebanih za prihodnje

letošnje porotno zasedanje 25 Slovencev in 11 Lahov. Torej je letos prvič slučaj, da je sestava samo laških porotnikov onemogočena.

s Zidarski tečaj za zgradbo vzornih hlevov, svinjakov in kapnic se vrši v času od 10. do 18. marca t. l. pri deželnem odboru v Ljubljani. Na tečaj se sprejemajo zidarski mojstri in pomočniki s Kranjskega. Vsak udeleženec dobi v delno pokritje stroškov prispevek v znesku 20 K. Sprejme se največ 20 udeležencev. Prijaviti se je najkasneje do 5. marca na deželni odbor.

s Vsi prijatelji vrtnarstva naj se blagovolijo prigrasiti k društvu »Vrtnarska šola« v Kranju, da zamoremo z združenimi močmi delati za razvoj tega lepega in prepotrebne družva. Kolike važnosti je obstoj društva »Vrtnarska šola«, je že iz tega razvidno, ker bode društvo vzdrževalo vzorne vrtove in posebne postaje za poizkuševanje semen in orodja. Vsak prijatelj vrtnarstva ne more sam samo za sebe vzdrževati posebnega strokovnjaka, pač pa bode lahko društvo »Vrtnarska šola« svojim članom v korist vzdrževalo strokovno izobraženega vrtnarja, ako pristopi zadostno število članov. Društvena poročila »Vrtnarske šole« prinaša list »Prijatelj narave«.

s Hud prepir lahko nastane v hiši, če prinese žena možu na mizo slabo kavo. Da se torej izognete takemu neprijetnemu prepiru, ki utegne pokvariti dobro voljo za dolgo časa, pridevajte kavi Kolinsko kavno primes, ker edino ta napravi res dobro in okusno kavo, ki ugaia vsakemu, tudi največjemu sitnežu. Da ji namreč izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo, torej vse lastnosti, ki jih mora dobra kava imeti. Pri nakupovanju pazite strogo na znamko »Sokol«, ker le s to znamko je res pristna domača in izvrstna Kolinska kavna primes.

o Ljubljanska okolica o

Ij Št. Vid nad Ljubljano. Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Vidu ima svoj redni občni zbor prihodnjo nedeljo t. j. dne 2. marca 1913 ob 3. popoldne v prostorih gospe Franje Cirmanove v Št. Vidu. Priporočamo, da se vsi člani udeležijo občnega zbora. Zavedajte se člani, da uprave in vodstva vsake zadruga je najvišja domača inštanca »občni zbor«. Iz računskega zaključka boste videli, da zavod napreduje. Pri občnih zbora se nudi vsakemu članu prilika, da poizve o delovanju in stanju zadruga, da pove tudi svoje mnenje in stavi dobre predloge. Sveta dolžnost je torej vsakega člana, da se za zavod zanima in posluhuje svojih pravic in dolžnosti ter da po svojih močeh sodeluje v prosoh in procvit zadruga.

Ij Beričevo. »Domoljubov« dopisnik zopet oznanja svojo modrost, da so se vršile volitve v okrajni šolski svet. Pomi-

lujemo ga, da revež še tega ne razume, kaj je krajni in kaj okrajni. Zaganja se v sedanjega predsednika, da je bil toliko predrzen, da je zaklical šenthelenskemu župniku Rihtaršiču, da ne zna brati. Mimoregrede povedano, je on le splošno rekel: »Gospodje, ste mogoče slabo brali.« G. Rihtaršič pa misli, da je bil **samo en gospod** na volišču, sedaj vidite, za koga vas on smatra; za kmečke butelne. Dalje piše, da izobrazuje liberalno časopisje ljudi tako, da postanejo neolikani. Kaj je manj olikano, ali beseda, ne zna brati, ali če se poštene javno z osli psuje? Ni se čuditi, če priprostemu kmetu kaka malenkostna beseda preveč uide. Bolj čudno je to, če je človek, ki je toliko let študiral, neolikan. Ako človek zakon tako razume, da je v prilog njegovi stranki, se ni čuditi. Saj tudi večinoma vsak fajmošter ve, da imajo ključarji pri cerkvi besedo, a jih prav nič ne upoštevajo. Časih se je ključarje vsaj povprašalo, da so prikimali, sedaj pa še tega ne, temveč se jih ob letu povabi, da podpišejo. »Domoljub« oznanja, da se otvori v Beričevem pri Pirnatu visoka šola. Ta novica nas je iznenadila in smo prav veseli. Klerikalci ste nam požrli visoko šolo v Ljubljani, no, sedaj se ustanovi v Beričevem. Torej vljudno vabimo vse, posebno naše nasprotnike, da se vsaj nekoliko nauče olike. Prosimo posebno dopisnika, da nam vsaj enkrat pojasni, ko je že tolikrat ponavljal, kam merijo besede. Beričevci bodo že izpregledali, in sin poštenega kmečkega očeta. Saj je Pirnat vendar skozinsko pošten in prava kmečka korenina, vsikdar se je potegoval za kmečke koristi, posebno še za domačo vas. Če bi bil dopisnik toliko potov in zamud imel, gotovo bi znašal račun čez 1000 kron. Vemo, da vam je trn v peti, ker ima dobro organizirano požarno brambo, ki se ne klanja vsakovrstnim grožnjam. Ali ni to kmečko in gospodarsko? Zato so se nam že zdavnaj odprle oči. Vemo pa tudi, kako so nam gospodje okrog »Domoljuba« naklonjeni, pri vsaki priliki nam hočejo gmotno škodovati in še celo za celih tisoč kron nas oropati. To je tudi vredno, da se otme pozabljivosti. Prihodnjič na svidenje!

Iz Češnjic nad Blagovico. Blagovica ni daleč od nas. Zadnjič smo brali, kako je blagovski župnik Jože Hartman Erzinovega hlapca Jožeta v Št. Ožbaltu deval v »sveto olje«. Denar mu je zadišal, zato je prišel zvečer tiho nad hlapca Jožeta. Mi imamo tudi takega ptiča v našem župnišču, ki vedno ljudi za denar molze. Najprej smo imeli stroške s cerkvijo, potem smo mu delali v grapi vilo ali kako bi jo že imenovali, pa še vedno stisne kakega človeka, da kaj cvenka pade od njega. Tako je zadnjič opetnajstil vdovo Jeriško. Ko je prišla po možu plačat pogreb in maše, jo je naš pobožni Pavle prijel: »Vi ste po možu dolžni plačati meni za cerkev 2000 K. Jeriška je kar ostrmela,

ko je to zaslišala, ker je vedela, da mož ni imel nobenega dolga pri župniku. Rekla pa je: Moj rajni mož je res rekel, da bi plačal za nove »levitne plajše«, če bi ne stali več kakor 200 K. — Župnik pa ni odnehal in je prisilil žensko, da se mu je končno vdala, plačati 1000 K za cerkev. Kaj se hoče, ženska se hitro pregovori. Tako bo Pavle lepo pobral 1000 K, pa naj jih Jeriška dobi, kjer koli hoče. Samo za denar se pehajo ti božji namestniki, pa naj bodo še tako hinavsko pobožni. Seveda bo naš župnik zopet divjal na prižnici in drugod, ker smo ga dali v »Slovenski Dom«, pa ne pomaga nič. Mi bomo vsako Perkovo slabo delo naznanili svetu, da ne bodo drugod mislili, da smo na Češnjicah tako zabiti in neumni, da sme duhovnik z nami početi, kar hoče. Duhovniki so seveda hudi na napredni kmečki list »Slovenski Dom«. Pa mi vemo čisto dobro, da so samo zato nanj hudi, ker piše resnico o duhovnikih. Če bi duhovnike »Slovenski Dom« samo hvalil, kakor dela »Domoljub«, bi pa duhovniki nam še priporočali naročiti se in brati »Slovenski Dom«. Tatovi in goljufi sovražijo orožnike in sodnijo, duhovniki pa sovražijo napredne časopise. Pa vsak človek ve, da je treba orožnikov, da polove tatove, in sodnije, da jih zapro. Ravnotako so potrebni napredni časopisi, da gledajo na prste oblastnim in grabežljivim duhovnikom in drugim klerikalcem, ki hočejo ljudstvo ob vsaki priložnosti obrati za kako stvar. Podpirajmo zato take časopise in jih naročajmo. Pa tudi berimo jih pridno in dopisujmo vanje raznovrstne novice. To je spisal eden, ki je prav blizu Perkota in se ga prav nič ne boji.

o Dolenjske novice o

d Iz Dobropolj. Dobropoljski Andrejček ima letošnji predpust posebno šmolo. Nastopil je letos pri fantih v tisti vasi, kjer je znana Francka in kjer je že v letu 1912. v družbi fantov tudi on dekletom pel podoknice. Iz tega je sklepal, da je tudi dobil pravico do tolarja, katerega so dali ženini fantom; diktiral jim je, koliko lahko fantje zapijejo, drugo pa morajo prinesiti njemu. Tudi je bil na »ohcet« povabljen, ali izgovarjal se je, da je pri župniku tako trdo meso jedel, da se mu je en zob nagnil, da ne more priti na ohcet. Vidiš, Andrejček, kako je. Dne 19. januarja si na shodu nas kmete učil, da je meso škodljivo jesti, da naj mi raje jemo krompir in fižol; zakaj se nisi tudi sam svojega nauka držal in jedel krompir, ali pa bi bil vsaj počakal, da bi bilo dosti kuhano, saj imajo v župnišču dosti drv, pa si ne bi bil odlomil zoba. Nam kmetom, ki meso komaj poznamo štirikrat v letu, nam ga prepoveduješ, ti ga pa imaš vsaki dan, kuhanega in pečene, pa imaš vendar apetit, da ne moreš počakati, da bi bilo dovolj kuhano in si si vsled tega odlomil zob. Naš Andrejček je

letošnji predpust napravil res dosti neumnosti. In kaj si je zopet izmislil, po vseh prodajalnah je pokupil vse krinke, dal je zanje okrog 34 K; grozno se boji maskerade in je zato vse pokupil, da bi drugi nič ne dobili, ker je tukaj v Dobropoljah maskarada povsod smrten greh, samo v dvorani je lahko, zato je Andrejček vse pokupil iz ljubezni, da bi dobropoljske fante obvaroval smrtnega greha. Tudi naš gospod župnik, katerega farani nad vse čislamo, se je na prižnici domislil maskerade ter jo prepovedal. G. župniku to ne zamerimo, vemo, da je ta ljudska gonja v dvorinah tudi njemu gotovo odveč, ter da gospod župnik tega gotovo ne odobrava. Ali kaj hoče g. župnik, povelje je od zgoraj in ko enkrat delajo vsi drugi, mora tudi on, dasiravno proti svoji volji. Spominjamo se nekega slučaja, ko je imel neki večji kmet dosti lepe mlade živine, med njimi pa zelo staro kravico; poleti, ko je gnal od napajališča, so mlade krave vse proti domu bezlale, stara pa je tudi hotela z njimi; ko pa ni mogla več vzdigniti repa, je pa samo dirjala in tukaj je tudi tako. Ne vemo, kaj bo Andrejček s krinkami, bolj nežne, ženski spol, pravijo, bo zase obdržal. — Na Svečnico je imel Andrejček zopet predstavo z godbo. Godbo je delal klerikalni organist in liberalni klavir. Slomškov Švajger je igral s klavirjem Čelofigovim, tu zopet vidimo premetenost klerikalcev. Švajger ima nov klavir, za v dvorano ga je škoda in hajd, Čelofiga ga naj da in g. Čelofiga je bil res tako neumen, da je dal v dvorano svoj klavir. Kako se to strinja, klerikalna dvorana in liberalni klavir. Čelofiga, ali se ti še ne bodo odprle oči, ali ne vidiš, da ti vedno mečejo polena pod noge. Spomni se, kaj so že zoper tvojo hišo delali in storili in ti jim zato greš na roko, da jim posodiš še klavir. Čas je prišel, Čelofiga, da boš enkrat vendar mož, mi ne maramo polovičarjev; bodi ves naš, ali pa nič, polovičarjev ne maramo. To ti povemo enkrat za vselej, ako ti ni ljubo pri nas, pa zlezi pod kaplanovo suknjo.

Dobropoljčan.

d Iz Šmihela pri Novem mestu. O mrtvih je že zato težko govoriti, ker se ne morejo več braniti. Ampak mrtvi, ki hoče imeti po smrti mir, mora že v življenju sam skrbeti, da zapusti za seboj mir. Če je naš pokojni, sicer vse časti vreden župnik, mislil, da bo imel mir, ko ga več med nami ne bo, bi glede svoje zapuščine že moral malo drugače urediti celo stvar. Sicer je res, da je bila njegova prosta volja, svoje premoženje izročiti komur je hotel. Vendar če bi bil vse časti vreden mož le malo bolj krščansko celo stvar premislil, bi se bil moral zavedati, kje pa je to premoženje zaslužil, kje drugje, kakor od fare, kjer je zadnjo dobo živel. On je moral vedeti, da je farovž zgoraj v podstrešju ves za nič, da bo njegov naslednik zahteval, če ne novo župnišče, vsaj to staro dobro popravljeno. On je že takrat vedel, da

mu bo skoro gotovo nasledoval prečinski kaplan, ali sploh kak bolj revni duhovnik. Pa naj je bogat ali reven, toliko je moral tudi Peterlin vedeti, da stroški poprave padejo le na farane, ki nimajo stotisočakov. Ali bi ne bilo lepo od njega, če bi bil vsaj nekaj od tistih tisočakov, ki jih je daroval že tako dosti bogatim nunam, določil za popravo farovža? Ali bi ne bil vsak faran lahko rekel: Glejte, to je bil pa res mož po božji volji. Ali je bilo to prav, da je še celo svoje konje in kočijo in seno zapustil nunam, ki vsega tega ne rabijo, pač pa vse potrebuje njegov naslednik, ki je moral zdaj za stare konje svojega prednika nunam še čez 800 kron odšteti? Ne, to ni bilo prav, pa tudi posebno lepo ne!

d Iz »vavtovaške Straže«. Že smo našemu žganjarju priporočali, naj ne dela tako močne »kuhe« v svoji »tovarni« na Krki. Pa nas ne uboga. Ni čuda, če se je nekaterim močnim prijateljem te močne kuhe vnel ogenj v možganih. To vidimo v zadnjem vikarjevem »evangeliju«, kjer bledejo, da smo na »pošteno požarno brambo nagromadili toliko nesramnih laži in obrekovanj, da bi skoro oni sami verjeli, da smo pisali resnico.« Tu pač vidimo uresničenje pregovora, da tudi klerikalec v svoji pijanosti govori resnico. Ampak če to resnico dobi v roke kak blagoslovljen urednik, n. pr. vikar Supin, pride seveda vsaj v glavnem popačena iz stroja in tako potem beremo, da ti vrli katoliški ognjegasci bledejo o »toliko nesramnih laži in obrekovanj«, katerih pa nismo že zato ne pisali, ker se nam zdi preneumno, se z norci več pečati, kakor to zahteva krščansko usmiljenje. Če smatrajo to za »nagromadenje laži in obrekovanj«, da smo oblast za javno varnost opozorili na javno grožnjo šnopsarjev, ki se tudi, če niso preveč pijani, radi pečajo s pretepi na cesti in v gostilnah, no, potem naj imajo svoje veselje s svojo, res nesramno lažjo in obrekovanjem. Norci in pijanci ne poznajo doslednosti. To vidimo tudi v tem slučaju. Zaradi čisto nedolžne notice v »Slovenskem Narodu« glede »ponesrečenega bala« slavne požarne bramborice, so najprvo zagnali tak hrup doma, da jim je novomeški vikar prišel na pomoč s svojim »evangelijem«, ki sliši na ime »Dolenjske Novice«. Tam groze s cestnim pohojem dopisniku tiste notice in preobračajo še celo vrsto drugih kozolcev očividne duševne zmedenosti. Zdaj pa se jim nenkrat ne zdi več »vredno, niti odgovarjati na laži in obrekovanja«, kar je tudi umevno, ker tiste nesramne laži eksistirajo samo v preveč razgretim bučah tistih, ki so deležni takih budalosti v Žlogarjevem in Supinovem »evangeliju«. Tudi se je do tega zadnjega dopisa v »Dolenjskih Novicah« od »vavtovaške Straže« pa do Novega mesta in še v Ljubljano razlegal glas javkanja, da bo dični Rakoše tožil dopisnika »Slovenskega Doma«. Kar tisočak je v ta namen pripravil za -- reklamo

za svojo »tovarno«, kjer se kuha samo katoliško olje za — abstinence. Tudi glede »Slovenskega Doma« so jako dosledni. Vsako soboto komaj čakajo, da ga kje dobe v roke in večina teh novih katoliških stebrov je preje prisegala na ta list, bolj kot na evangeli, ki ga ne poznajo, zdaj pa ga »bodo z zaničevanjem vrgli v peč«. — Strašno! Ampak, kljub temu radi ga pa le imajo, ker sami priznajo, da ga »bodo« šele vrgli, ne pa, da so ga že. Ja, ja, je pač res težko, tudi če pride človek zavoljo katoliškega dobička na katoliški podlago, popolnoma zatajiti svoje »brezversko« srce iz tistih časov, ko je Rakošeta »Domoljub« tako rad imel, da je pri »brezverskih listih iskal pomoči proti »klerikalni cunji« in ko je njegov sosed onkraj Krke še po gostilnah razvijal krščansko načelo, kako bi se dalo uspešno »razbijati po farovžu«, iz katerega zdaj prihaja blagoslov »prokletih črnuhov« na njegovo belo moko in ko je »zavberbirt« na vogalu Vavtovasi se po gostilnah bahal, da je naročnik vseli »brezverskih« listov, obenem pa je že jahal katoliško kobilo v — farovž, na volišču pa je kot »naprednjak« oddal svoj glas — klerikalcu. In tako bi iz teh zlatih časov še marsikomu in še marsikaj povedali in poklicali v spomin. Ampak za enkrat tega še ne storimo, zakaj, vemo namreč, da ti katoliški stebri ravno zdaj zelo potrebujejo dobrega spomina. Delajo namreč račune od neke večje veselice njih »poštenega gasilnega društva«, pri kateri veselici g. Kulovec najbrže ni imel preveč izgube. Svoj spomin potrebujejo tudi glede vaj gasilcev, da jo ne bodo zopet kam »na lepše« odkurili, kadar napovedo vaje, ki se vrše v odsotnosti sklicateljev pri štefanjih »dobrega« na račun tistih, ki kaj imajo. Tudi morajo preje pogasiti ogenj v svojih možganih, da ne bodo zopet bledeli, da hoče »človek, ki nič nima«, njih slavno društvo komandirati. Zaradi nas gre to slavno društvo lahko svojo pot naprej, ali pa nazaj; in nazaj bo šlo, če ga bodo ti ljudje preveč vlačili po vikarjevem in kanonikovem »evangeliju«. Posebno pa jim treba dobrega spomina, ker se norčujejo iz človeka, »ki nič nima«, pozabijo pa, da tudi Kristus ni imel niti toliko, da bi bil svojo glavo kam na svoje položil in da je Kristus sploh zapovedal, da zamore biti le tisti pravi kristjan, ki proda vse, kar ima in razda ubogim, vzame križ na ramo in hodi za njim. No, vi vzorkristjani, ki pravite, da se nočete izpreobrniti na »pravoslavni evangeli«, pokažite, da ste tudi v resnici, v dejanju kristjani! Tako bo tudi tisti človek kaj imel, o katerem trdite, da zdaj nič nima. Alo, g. Rakoše, Kulovec, Dular, Štular, Šurla, Štrumbelj et tuti quanti, lepo priliko imate, da pokažete svojo krščansko vero tudi v krščanskem dejanju, kaj bi se neki samo bahali po Žlogarjevem evangeliju. Za danes vam le še svetujemo, da pustite »pravoslavnega apostola« lepo pri miru. Zakaj, kolikor

vas mi kot sosedje poznamo, dvomimo, da bi bilo vse vaše »katoliško prepričanje« skupaj vredno eno fajfo njegovega tobaka in da si, kar se tiče vere namreč, vsak izmed nas mora šteti v čast, temu »apostolu« osnažiti čevlje, kadar so najbolj blatni. Pogasite raje ogenj v svojih možganih, zakaj od Krke ni tako daleč na — Studenec.

d Iz Št. Ruperta. Vsako leto je običaj, ko pride duhovnik na leco, da vošči župljanom veselo novo leto. Letos pa je imel Štrajhar na jeziku prvo besedo laž, in sicer, da so sklenili ljubljanski škof, da ne sme biti za botra noben liberalec, kateri je naročen na napredne časopise. Čez nekaj dni mi pride »Domoljub« v roke in glej ga Štrajharja, vidim in berem, da je samo trebanjska dekanija to sklenila, torej ni prevzvišeni nič vedel za to. Pride druga nedelja, pa pravi: Se jezite zaradi škofovega pisma, da je pohujšljivo. Pohujšanje mora priti, ali ni lepše, da pride pohujšanje skozi našega presvitlega škofa, ki je tako moder in svet, da je vse prav, kar naredi, torej je bolje, da škof pohujša, ker zna, kakor drugi, ki ne znajo. Menda je ravno mislil na rdečo boršuro, da se mora položaj zadnji mesec izpremeniti, kakor je škof pisal. To so bile glavne točke jutranjih pridig cel mesec. Veselili smo se novega kaplana, pa smo se zmotili. Vsa fara je ogorčena, ne govori se drugega, kakor o pridigi, ki jo je imel Poldek v nedeljo. Bila je prva nedelja v postu, ko je treba oznaniti čas pokore. Poldek govori tako — le: Veruj v boga! Ali zoper to zapoved greši vsak, ki bere »Slovenski Narod«, »Slovenski Dom« in druge napredne časopise, ki krtačijo fanatične kaplane. Pride 4. zapoved: Spoštuj očeta in mater! Kaj govori Poldek: Ko si 24 let star, ni treba več staršev ubogati in se jim pokoriti, samo da jih ljubiš in spoštuješ. Pri peti in šesti se ni dolgo mudil. Pride 7. zapoved: Ne kradi! Po mojem mnenju je poštenje vendar biser vsakega človeka. Tu pa pravi Poldek: Če ima berač za živež 30 vin. in mu ukradeš 20 vin., to ni smrtni greh. Če kdo drugi potrebuje 3 krone in mu ukradeš 2 kroni, to ni smrtni greh. Torej, če ima kak gospod 6, 7 ali 8 K na dan in mu ukradem 5 kron, to ni smrtni greh. In to neumno stvarino je pravil služničadi, otrokom in takim, ki so itak tatvini podvrženi. Bali so se vsaj spovednice in pekla, zdaj pa pove Poldek, da to ni greh in se ni treba spovedovati. Torej ljubi tatovi, sedaj ste brez skrbi, samo to bi rad dočakal, da bi našemu Poldku, ki zasluži gotovo 10 K na dan, ukradel kdo le 2 K, gotovo bi imel že v enem tednu več smrtnih grehov.

d Bučka. Naši klerikalci in njih klovodja nekdanji kočevski katehet in županov — Vajsov jerob se mnogo trudijo in to večinoma na nepostaven način, kako bi pri prihodnjih občinskih volitvah dobili občino popolnoma v svoje roke. Pa vrag

nikdar ne miruje, če ne miga z glavo, miga pa z repom. A našim klerikalcem pa že celo leto miga in kaže osle z vsemi štirimi, tako da ga je Komljanec že stokrat preklel in nazaj v peklo pognal, a vedno se mu povrne, da mu v politiki dela smolo. Zadnjič smo v tem listu pisali, da je nekam izginilo 256 K šolskega denarja. A danes naj pa pišemo, kje se ta denar nahaja. Evo vam denarja! Teh 256 K je gospod Janez Komljanec, nekdanji kočevski katehet in katol. duhovnik lepo molče pobasal v svoj žep, ki je vedno prazen; pa saj je lahko, ker mora na vse strani skrbeti za množico mladih zob, da celo tam po češki deželi se nekdo zanaša na njegov žep, kateri ga pa mesto sladkega imena vedno le nazivlje »prokleti far«. Na kak način je spravil denar, ne bomo preiskovali, to naj preiskuje državno pravdnništvo, zakaj ono ima sedaj besedo, kajti c. kr. okrajno glavarstvo krško je storilo svojo dolžnost s tem, da je ukazalo Komljanecu, spraviti račune tekom 8 dni v red, kateri govore tudi o izgubljenih 256 K. Ali ni s tem zadan pečat sleparstva in zlorabe uradne oblasti šolskemu predsedniku? Ali ni s tem zagrešil, da se takega gospodarja, kateri gospodari z zaupanim občinskim denarjem v korist svojega žepa, izbacne proč. Kar si v glavo vtepe, vse hoče dognati, pa makari na nepostaven način. Kar je njemu v korist, za tem bo drl toliko časa, da doseže, pa makari, če cela občina pride zato v nič. On se posluži vsakega, še tako umazanega sredstva, samo da doseže svoj namen, pa naj bodo tudi njegovi bližnji oškodovani, to njemu nič mari, on hoče biti voditelj naše občine, dasi nima nobenega premoženja, in ne plača niti vinarja davka. Pohlep po denarju, po časti in po nadvladi se mu je izpremenil v neukrotljivo strast, oškodovati svojega bližnjega in sebe okoristiti, a njemu pa niti trenotek ne pride na misel, da bi delal pokoro za zlodejstvo in trdosrčnost proti nam davkoplačevalcem. Jeli tak - le tedaj, kot je Komljanec, naj nam narekuje kako in koga bomo volili? Je - li on naj nas poučuje, katerega preteklost je grozno temna. Tak - le naj bi nas vladal, ko še sam sebe ni mogel, — tako da je s svojo nadvlado svoječasno spravil neko osebo skoro ob eksistenco, za kar mu njegov greh še sedaj dela napotje. Tak-le naj nas poučuje, za takim naj mi hodimo? Ne! Vrag naj vse skupaj vzame, če si ne bomo mogli boljšega vodnika izbrati! Nas naj bi tak-le vladal, nas, ki moramo plačevati davke, nas, ki moramo izrežati otroke, kateri so vsaj legitimirani, a ne kakor Maričkin Hansel. Naš Bučkane ne bo komandiral, pa je. Čudimo se le še nekaterim nezavednežem, da so tako visoko zabiti, da za tem starim petelinom capljajo, kakor politiki kužki, nevedoč, ali gredo naprej, ali nazaj, nevedoč, da sami sebi brusijo nož, s katerim se reže njih lastni žep. Takemu naj bi

tedaj mi občino zaupali; gorje tedaj nam kmetom, če bi Komljanec zmagal s svojimi kimavci. Ne rečemo mnogo, če dobe ti magnetje občino v roke, v treh letih bo šlo vse na boben. Pa kako ne, občinske doklade imamo 50%, bog se nas usmili; farovž bo skoro gotovo padel na naše rame, (o tem prihodnjič) k uravnavi ceste bomo morali prispevati četrtino, kar bo veljala, pa se še hvali, da vodovod hoče na vsak način, ki ne bo nič manj kot 240.000 kron stal. Premislite, kje dobimo, da bomo vse to zmogli, vse to, kar si on zmisli, ki nima drugega dela, kot lenobo pasti in načrte kovati, kako bi kmeta še bolj zadolžil, kot je že zadolžen. O ne, Janez, ne boš, pa ne boš, pa če se prav Bučka podere! — Za sedaj naj zadostuje; prihodnjič povemo zopet nekaj, kar je Komljanecu in Vaisu grozno všeč.

bk Iz Dragatuša. Naš župnik Jože Novak je bil nejevoljen na Svečnico. Rekel je: Naši dragatuški odpadniki se norčujejo iz pastirskih listov, ker pravijo tem listom Jegličeve sanje. Mi pa vprašamo našega župnika in občinskega tajnika: Od česa smo odpadniki? Od Jegličevih sanj, od farovške posojilnice in od bere; od tega mi odpademo, ker to ni kaj katoliškega. Gospod župnik, mi, vaši odpadniki vas vprašamo, kaj ste nam povedali o božičnih praznikih? Ali so našli Jezusa, ko je bil star dvanajst let v »kasi«? Ali je rekel, da je »kasa« hiša njegovega očeta? Vprašamo vas dalje, kaj je rekel na veliki četrtek svojim učencem. Ni li rekel: Ljubite se, po tem bodo spoznali, da ste bratje moji! On ni rekel: Pojdite in tožite! Po smrti, ko se je gospod prikazal svojim učencem, je rekel: Mir vam bodi! Naš župnik pa ne posnema Kristusa. Koliko jih je, ki so zaradi njega trpeli. Koliko jih je, ki jim je župnik vzrok, da so morali drug za drugim v sodnijo capljati.

Novomesto. S 1. marcem začel se je prodajati „Slovenski Dom“ tudi v Novem mestu v prodajalni časopisov Josip Kos.

o Gorenjske novice o

g Sv. Gora pri Vačah. Naš tolsti Ivan je začel kar fantazirati. Zadnji čas je baže slišal Marijo jokati v dotičnih hišah, kjer bero napredne časopise. Prečastiti, premislite, da mi nismo sprejemljivi za take budalosti in bi vrjeli, da bi se Marija jokala po tistih hišah, kjer se bero napredni časopisi (bolj gotovo je potrebno jokati v farovžih). Sedanji čas ni več za take oslarije. Verjemite, da so se celo vaši najpokornejši sluge smejali. Mi bi vas vprašali, kje ste dobili pravico javno hujskati otroke proti lastnim staršem. Ko ste agitirali za sprejem v Marijino družbo, ste rekli: Ti, krščanska hči, vstopi v Marijino družbo, pri tem ne poslušaj tudi last-

nega očeta ali mater, če ti branita! Vi, krščanski mladeniči, sedaj se boste sprejemali v Marijino družbo; brez izjeme, vsi notri, pa če bi vam branil tudi lastni oče ali mati, ne poslušajte jih! Poslušajte mene, ki sem za to pooblaščen. Torej imate tudi oblast nad našimi otroci?! Gotovo vam je dodelil tako oblast kak Kalan. Torej gospodje, pokorščino, katero sami želite, odrekate staršem od lastnih otrok. Vprašamo, kdo je tista, ki ga je v bolečinah rodila in ga čuvala noč in dan in ga hranila na lastnem telesu? Čujte, sedaj ne sme poslušati njene volje. Ti oče, ki se mnogo trudiš za vsakdanji kruh za svojo družino in mučiš v poznih urah svojo trdno glavo, kako boš napravil potrebnega obuvala in obleke svojim otrokom, za tvojo očetovsko skrb boš imel plačilo. Tvoji otroci naj bodo zoper tvojo lastno voljo! O, srečni časi, kam smo prišli, da smo že pozabili izrek sv. pisma, ki pravi: Otroci, bodite pokorni staršem v vseh rečeh, zakaj to je dopadljivo Gospodu! Prekleti bodi, kdor ne spoštuje svojega očeta in svoje matere! 5. Mojz. 27, 16. Temu se mi ne čudimo, kajti naš prečastiti si delajo pravico brez vseh paragrafov. To nam kaže slučaj pri posestniku gosp. Antonu Vodišku, kjer je zahteval namesto 8 kar 9 ferklov pšenice za star funt masla. Ako ni mogel kdo postreči farovski kuharici, da bi se pošteno mastila, se je po nad 30 let starem običaju doplačalo 80 vinarjev. Bivši gosp. Knižek (Bog jim daj božjo gnado!) so poskočili pri tej barantiji kar za 20 vin. pri funtu, a sedanji naš prečastiti pa kar za 40 vin. A mož ni bil zadovoljen s tako zahtevo ter mu je po prejšnji navadi naštel denar. A čujte! Prečastiti so zarjuli kot zver: Če mi toliko ne daš, te bom naznanil! Čudite se! Božji namestnik je res spolnil obljubljeno krščansko delo do bližnjega. Samo to so pozabili povedati, da se mož ni upiral po stari navadi plačati, ampak le pretirani zahtevi župnikovi.

g S svete Gore pri Vačah. Slabi časi se obetajo faranom svetogorske fare, kjer pase ovce gospod Ivan Lovšin. Kako znajo gospod svoje ovce striči, bom pojasnil v naslednjih vrsticah. Najprvo so si gospod izmislili, da mora imeti Marijina družba zastavo, s katero se bo postavljala in bo znak sovraštva do deklet, ki niso v družbi hinavščine. Za to zastavo so morale članice dajati po 20 vin. Razume se, da je gospod hotel vsa dekleta spraviti v družbo, da bi bilo več kron. Zelo se je jezil nad napredno Tirno, kjer se niso dekleta vpisale v družbo in ne nesle krone v bisago. Gospod so rekli, da ne stane ta družba nič, toda tukaj so prav debelo lagali; četudi bi ne bili pri pristopu fehtali, saj imajo druge priganjače. Torej gospod Lovšin, Marijina družba stane mnogo. Časih so rekli, da poštenega dekleta glas seže v deveto vas; sedaj pride pa družbarica ob skat dušnega pastirja v tretjo faro, zato

so prečastiti tako vneti zanj. Sedaj imamo tudi nove spovednice, katere stanejo, kakor so gospod pojasnili 750 K in še več drugih stvari, katere so kupili, ker sta privolila ključarja - kimavca. Nam so pa listke poslali, koliko ima posamezni kmet plačati. Toda s tem pa klerikalci še niso zadovoljni, kar je dovolj, je dovolj. Če bi tako šlo naprej, bi morali kar dobiti potne liste za v Ameriko, pa iti s trebuhom za kruhom. Časih so bili pri nas bolj usmiljeni duhovniki, ni bilo treba nikoli nič dajati faranom, ker naša cerkev ima 24.000 kron, od katerih vlečejo prečastiti obresti, toda ker imamo take ključarje, ne vemo ničesar, kam gre denar. Kmet pa daj in zopet daj! Gospod, dam vam dober svet, dajte oznaniti, da naj prinese krono, kdor pride k spovedi. V enem letu, jaz upam, da bodo plačali, ne samo ključarja, predno boste kaj naročili. Kar vam ključarja dovolita, naj ključarja plačata, to si zapomnite enkrat za vselej! Kmetje, kadar boste volili ključarje, pa tudi premislite, koga da boste volili, da bode vedel, kaj je s cerkvenim premoženjem. Potem se ne bodo dogajali slučajji, da bi vrgel cerkven les namesto 660 K samo 280 K. Torej ne kar tako v en dan!

g Vače. Naš Majdič je častilakomen in se postavlja, kakor sraka s pavjim perjem. Zasluge naprednjakov kar sebi pripisuje. Ljudstvo se ima samo našim Sokolom zahvaliti, da ni sedaj nobenega pretepanja med fanti. Majdič pripisuje to zaslugo svoji čukariji. To pa ni res. Čukarija Majdiča posnema. Samo nekaj dokazov: Naš organist ga zelo lomi in še nevesta mu je ušla. Vsi brez izjeme pa vemo, da je organistu samo Majdič dajal potuho; drugič naj mu da še bero. Majdič je slaven lovec, čuki pa tudi. Pred kratkem so bili v Litiji trije čuki obsojeni po osem dni zaradi lovske tatvine. Orožniki so imeli že s čuki opraviti zaradi streljanja s samokresom, ker nimajo orožnega lista. Orožniki naj se za čuke še malo bolj pobrigajo. Naši fantje so mirni. V Kandršah je bil že parkrat pretep, ki so ga samo čuki naredili. Žapški Francel mora za svojo Ančko kupovati vino. Kadar gre Majdič skozi, se boji, da bi ne opešal in gre gledat, če je Ančki kaj vina ostalo. Pa tudi ena marinarica je pri tej hiši. Za njo se čuki pulijo in se hodijo tja pretepat. Majdičeva pšenica gre lepo v klasje. Majdič večkrat potrebuje kokoši in piščet za srečolove. Na perutnino so se spravili neki ponočni tiči. Na Vačah je zmanjkalo pri nekem naprednem trgovcu že okoli 20 kokoši. Ne vemo, kdo jih je vzel. To pa je gotovo, da med naprednjaki se ta nepridiprav ne nahaja. Tega bi mi ne pisali, če bi nam Majdič dajal kak lepši zgled in bi pometal pred svojim pragom. Majdič se vedno poteguje za svoje kimavce, ki po njegovih mislih in besedah nimajo nobenega madeža. Sodišče ima pa skoro vedno opraviti s kleri-

kalc. To je čudno. Morda pa niso tako nedolžni, kakor jih Majdič slika. Ljudstvu se morajo odpreti oči. — **Vačan.**

g Iz Št. Ožbolta. V sredo, dne 12. februarja se je vršil pogreb M. Lipovšek. Ko pridejo župnik naproti, zagledajo, da nosi neka šolarica šopek rdečih cvetic v roki. Grdo jo pogledajo in pravijo: »Stran z rdečim pušalcem, to je demokratska barva!« Dekle jih milo pogleda, župnik pa še bolj kriče: »Jaz pravim, da stran z rdečo barvo, če ne ne bom pokopal mrliča!« Nato pride mati male deklice, veli ji nesti šopek domov in je povedala župniku, da je ona naredila šopek. Župnik pa odgovore: »Ti nisi nič bolj pametna, škoda, da se za izobraženo šteješ!« Žena jo je pa župniku zagodla: »V cerkvi pa smejo biti rdeči pušeljci?« Župnik niso nič odgovorili, kar kropiti so začeli okrog sebe, tako, da so bili vsi po malo žegnani, vsaj vode ne manjka v Dolini. Vidiš, žena, čeprav že toliko let »Domoljuba« bereš in si vneti klerikalka, pa si po župnikovem mnenju še vse premalo izobražena! Župnik si pa mislijo: Že čez dvanaest let vas krtačim, pa ste zmirom glih kosmati.

o Notranjske novice o

n Postojna. (Postojnska jama in nje uprava.) Kakor znano, je dosedaj upravljala postojnsko jamo takozvana jamska komisija, ki obstoji iz treh članov uradništva okr. glavarstva in treh zastopnikov mestnega oskrbnitstva. Od februarja t. l. dalje pa je vzel v roke vso upravo jame poljedelsko ministrstvo, ki je obenem stari obstoječi statut jame popolnoma predelalo. Nočemo in ne ugovarjamo, da niso bile nekatere premembe potrebne in na mestu, so pa tudi druge novotarije, ki se ne strinjamo z njimi. Po večini hoče ministrstvo utesniti nam še te male pravice, ki smo jih dosedaj imeli in uživali. Proti temu moramo odločno nastopiti in protestirati. Glede lastninske pravice jame si še dosedaj nismo na jasnem, dasi bi to važno zadevo naši mestni zastopniki že davno lahko uredili. Pa kakor vsi dosedanja podatki kažejo, bi bila jama last opravičencev. Ker se bode bržkotne že letos pričelo deliti takozvane »gmanjske pravice«, bi bilo vsekako na mestu, da se tudi zadeva glede lastninske pravice jame enkrat uredi. Pomislimo le, ako bode v korist zavedne Postojne in slovenskega naroda, ako nam bode poljedelsko ministrstvo gospodarilo? Še ti mali znaki, ki so v jami in ki nam kažejo, da leži jama na slovenskem ozemlju (menim namreč slovenske napise), znajo v kratkem izginiti in — drugi biser slovenske domovine, ki je v ponos našemu malemu slovenskemu narodu, bode zginil v žrelo nemške komande. Saj si že sedaj dovoljujejo preveč in ni čuda, da se radi zapostavljanja slovenskega jezika vedno in ponovno ter opravičeno pritožujejo po časopisih slovenski obiskovalci postojnske

jame. Pa tudi v gospodarskem oziru dvomimo, da bode boljše. Tako naj omenimo, da bode odslej blagajno upravljala jamski tajnik in blagajničarka, ki ima o knjigovodstvu, kakor nam znano, slabe pojme. To sta dva dosedanja uslužbenca jame, ki sta z mesečno plačo pogojno in začasno nastavljena. Čudno se nam zdi, da se blagajništvo, ki je vendar najbolj važna in kočljiva točka pri vsakem podjetju, izroči takim osebam, ki nam ne morejo dati najmanjšega jamstva za vestno opravljanje jim podane službe. V tem oziru je bilo dosedaj boljše, ker sta blagajništvo vodila dva državna računski uradnika. Vsakdanja skušnja nas pa uči, kako previdno se mora biti z upravo blagajništva. To je le točka, na katero hočemo opozoriti naše zastopnike občine, ne da bi hoteli kratiti komu zaupanje. Zahtevamo le previdnosti, ker se vendar gre za interese postojnskega mesteca in njega davkoplačevalcev. Ker bide radi odločitve jamskega vprašanja zadnja ura, pozivljamo mestne zastopnike in pooblaščenice opravičencev, da se vendar enkrat zganejo ter nam izvojujejo za vsako ceno, že davno nam pripadajoče pravice, in obenem preprečijo vse nakane, ki bi se znale dogoditi pod prihodnjim gospodujočim režimom, ki bi znal škodovati za vse večne čase naši notranjski prestolici, našemu slovenskemu narodu in zlasti našim občanom, davkoplačevalcem. Prosimo tedaj pomoči in na delo!

n Z Blok. K našemu zadnjemu dopisu o gasilnem društvu, nam poroča odbor sledeče: Res je nastalo neko nespornazumljenje med gasilnim društvom in županstvom lansko leto glede zidave gasilnega doma, a se je popolnoma v obojestransko zadovoljnost poravnalo, ker je županstvo, oziroma obč. odbor v svoji seji na prošnjo gasilnega društva soglasno dovolil znaten prispevek in vsestransko pomoč za zgradbo gasilnega doma. Dalje trdi dopisnik, da nasprotuje deželni odbor z županstvom vred, da ni dobilo društvo nikake podpore. **Lansko leto res ni dobilo društvo podpore**, kot je ni dobilo več drugih društev, a iz tega se še ne da sklepati, da bi bilo društvo izključeno od podpore za vselej, kajti od verjetne strani se je poizvedelo, da sme društvo zanaprej in pa še posebe k zgradbi gasilnega doma upati na podporo deželnega odbora. Torej ni o kakem vsestranskem nasprotju povoda toliko govoriti. Seveda se dobe, kakor povsod, male izjeme, ki nimajo smisla za to prekoristno društvo in porabijo vsako ugodno priliko, se kaj okoristiti, mesto kaj žrtvovati. Sicer pa tudi ne kaže, obešati vseh stvari na veliki zvon in to še malenkosti, ki se med seboj prav lahko poravnajo, s tem bi se društvu več škodovalo, kakor koristilo, kajti gasilno društvo nima nikakih političnih namenov, ker se isto ravna po geslu: Vse bogu v čast in bližnjemu na pomoč! — **Fran Lužar**, načelnik; **Anton Šraj**,

o Zagorske novice o

zg Iz Zagorja ob Savi. Dne 18. t. m. je Jura Blatnik, hlapec pri apnenicah gosp. Ivana Tauferja, skočil v Savo. Dobili so ga šele v soboto dopoldne iz Save. Govori se, da je največ žena kriva, ker je imela baje z drugimi delavci razmerje. Bil je tudi zelo vdan žganju. Popival je že od sobote v nedeljo, ponedeljek in torek, torej cele dneve. Jemal je slovo v torek od svojih znancev in pri tem prav pridno plačeval za pijačo, češ, danes pijte, danes vam dam zadnjikrat piti, nocoj bodem šel v Savo. — V resnici so v tem oziru med delavstvom pri apnenicah in drugod zelo žalostne razmere. Gostilno imamo skoraj v vsaki drugi hiši, poleg tega še veliko vinotočev, kajti naše glavarstvo je svojedobno kar na debelo podeljevalo koncesije za žganjetočje in gostilne. Koliko žrtev in zla je že zahtevalo žganje, koliko delavskih rodbin je že pahnilo v nesrečo, in vse to mirno gledajo merodajni faktorji in še nadalje podeljujejo vinotoče z žganjetočem, kaj njih briga socialno vprašanje slovenskega proletarijata, samo da se nekaj več davka dobi na žganju. Merodajni činitelji zagorski, tu je pač skrajni čas, da se v to pereče vprašanje posveti. Res je, da bode veliko vrišča in trušča, a to vas ne sme strašiti, kajti s tem se bode odpravilo največje zlo. Torej upamo, da bodo naše besede dobile poslušna ušesa ter dobro voljo.

zg Alarm, da gori. V ponedeljek zvečer okoli pol 9. ure je pričela rudniška lokomotiva žvižgati in nato je pričel biti v zvoniku plat zvona. Celo Zagorje je hitelo, nekateri so že spali, med tem se pa izve, da gori v Kotredežu. Požarna bramba hiti na lice mesta in tu se prepriča, da je neka ženska proti večeru zažgala rovsko reber. To je sedaj že drugi slučaj, da je morala ponoči požarna bramba v Kotredež zastoj. Čudimo se, da županstvo v Kotredežu ne prepove, da se hosta ne sme proti večeru zažigati, kajti s tem se bega sosedno prebivalstvo, če čuje v noči znamenja, da kje gori. Tudi bi bilo na mestu, da bi okrajno glavarstvo podučilo kotredeškega župana o tem.

o SLOVENJI GOROTAN o

k Borovlje. Slovenski gostilničarji pozor! Zelo ugodna prilika za mladega kmet-skega gospodarja! Na obmejni slovenski točki na Koroškem, deset minut od Borovlj, se odda po zelo ugodni ceni v najem gostilna in obširno posestvo, kjer se lahko redi 20 glav živine. Najemnik mora biti značajan Slovenec. Natančnejša pojasnila daje iz prijaznosti gosp. Miha Turk v Resnici pri Borovljah.

k Glinje. Naše Ciril-Metodove podružnice občni zbor se je vršil preteklo nedeljo v gostilni pri Tonetu v Glinjah. Izvoljen je na novo ves stari odbor. Navduševalni go-

vor gosp. Stuheca iz Celovca za Ciril-Metodovo družbo je globoko vplival na zborovalce. Želeti je, da bi se podružnica povzpela na isto pot, katero si je začrtala pri svoji ustanovitvi.

k Kotmara ves. Ciril-Metodova podružnica za Kotmaro ves praznuje letos 25letnico obstoja. V proslavo jubileja se priredi velika ljudska slavnost. Dan in spored bomo v eni prihodnjih števil našega lista priobčili.

k Celovec. Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda v Celovcu bode v soboto zvečer, 1. marca, v mali dvorani hotela Trabesinger. Po zborovanju zabava s sodelovanjem sokolskega tamburaškega zbora iz Borovlj. **Slovinci, udeležite se!**

k Sela. Naš učitelj Ottowitz se hoče na prav čuden način oprati očitanj, katerih ga dolži celovski »Mir«. Pere se pa v cunjasti štajerski strupeni kroti, v ptujskem »Štajercu«. Dopisnika pozivlja, naj pove svoje ime, da ga zamore spraviti pred borovljesko sodnijo, kjer se ga bode pravično (?) kaznovalo, ker si upa žaliti mogočno osebo Ottowitza. Mi iz našega stališča moramo k temu poudarjati in pripoznati, da je res ta učitelj strašen slovenski renegat. Našim slovenskim otrokom v popolnoma slovenskem kraju vsiljuje nemški jezik. In če ne gre z lepa, gre z — batino. Učitelj Ottowitz ni ljudski učitelj, kakoršnega ljudstvo potrebuje, ker nosi na čelu pečat narodnega tatu, kateri oropa slovensko mladino za njen materin jezik. Je mogoče res, da ni on kriv, če ga je poslala pravična (?) koroška vlada na to mesto; vendar pa ne moremo verjeti, da bi mu ista vlada naročila, naj se pod njegovo zaščito pobijajo slovenski šolarji, ker niso — nemškutarčki. Sicer pa: »gliha vkup štrihla!«

Ostali slovenski kraji

o Iz Trsta - Žavelj je nameraval znani zrakoplovec I. Vidmer dne 23. februarja t. l. odpluti s svojim aeroplanom v Rim. Vse je bilo pripravljeno, samo dovoljenja za ta izlet še ni imel v rokah. Šele zgoraj navedenega dne ob 7. zjutraj mu je bil vročen odlok od strani c. kr. namestništva, da se mu ta izlet ne dovoli v smislu tozadevne ministrske odredbe. Presenečenje je bilo veliko. Vidmer bode vseeno odplul v Rim dne 2. marca, a iz Benetk.

o »Novi Čas« iz Gorice se silno togoti, ker niso merodajni krogi objavili dr. Pajerjeve smrti, ki je bil deželni glavar na Goriškem, v tem obskurnem lističu, medtem ko so vsi drugi listi goriški prinesli obširen naročen mrtval. Iz tega se vidi, kako je ta list celo med samimi klerikalnimi veljaki goriškimi vpoštevan. O jerum! Da bi vsaj molčal...

o V Sv. Križu ob morju imajo tatovi semenj. Ne mine skoraj teden, da ne bi kje vlomili. Kradejo pa kar na debelo. Meso

celih prašičev odnašajo ponoči iz hiš ubogih kmetov tako da kmet nima potem celo leto zabele pri hiši. Enkrat je bilo v Sv. Križu vsaj mnogo olja, a ker so oljke odpovedale, sedaj še tega nimajo. »Slov. Dom« je lani dobrohotno svaril kmete, naj bodo skrajno previdni pred uzmoviči in naj dobro čuvajo svoje, s krvavimi žulji pridobljeno imetje, a so na to nekateri pozabili. Zato opetovano svarimo: Kmetje, pozor! Dobro bi bilo, da bi zlasti v nočeh, kadar burja silno buči, in marsikoga prekani, misleč, da burja dela ropot, a so tatovi v hiši, ki to priliko izrabljajo, dobro bi bilo, pravimo, da bi se v takih nočeh posestniki dogovorili in bi vsako noč po dva moža bila na straži, kakor je to v navadi marsikje. Pa ne samo svinjino, tudi vino vam kradejo in razlivajo, poleg tega pa segajo prav pridno tudi po kokoših in drugih stvareh, kar je res obžalovati.

o Kako vrlo narodno in požrtvovalno je vzgojil pred kratkim umrli gosp. Avgust Praprotnik v Lokvi pri Divači svoje otroke, je razvidno iz tega, da je njegov sin sedaj podaril v spomin na blagega pokojnika Ciril Metodovi družbi zopet 1000 K. Čast takim dedičem! Da bi le našli obilo posnemovalcev!

o Buenos - Aires, Argentinijska. Naj vam naznamim, kako so Italijani tukaj ošabni proti nam Slovincem in sploh Avstrijcem. Našega cesarja vedno zaničujejo in se ne menijo o drugem, kakor to, kako bodo vzeli Trst in Tirole po cesarjevi smrti. Vedno vpijejo: eviva Trieste sta nostro! Za Trst si kar ližejo prste, zato vam dragi rojaki kličem, da ga ne dajte iz rok! Slovencev nas ni mnogo tukaj. Največ je Dalmatincev, ker jih njihov rojak Mihanović vabi k sebi. Ta je najbogatejši v celi Argentinijski in daje svojim rojakom zemljo obdelovati na spolovino. Ti Dalmatinci so zelo zavedni, nobeden ne pravi da je Avstrijec, vsak reče, da je Slava - nacjon. Na svoje gostilne ne deno napisa: Fonda austrija, ampak povsod vidite zapisano: Fonda Slava. — Ivan Drobnič, Buenos - Aires.

Književnost.

Društvo »Branibor« v Ljubljani je izdalo 60 strani obsegajočo knjižico s kole-darčkom pod naslovom: **Branibor slovenski mladini.** Geslo knjigi je vzeto iz Prešernovega Krsta pri Savici in se glasi: **Manj strašna noč je v črne zemlje krilih, ko so pod svetlim solncem sužnji dnovi...** Knjižica obsega razun koledarja vrsto lepih člankov, ki jih bo mladina s pridom čitala, si z njimi utrdila narodno prepričanje in po svojih močeh stremila za cilji, ki jih skuša doseči »Branibor«. Knjižico toplo priporočamo! Cena samo 20 vin.

Gospodarstvo.

Važno za vinogradnike.

V zadnjih letih, zlasti leta 1912., nam je poleg peronospor (rje, paleža) napravila veliko škodo tudi plesnoba (oidij), ki se pri nas pojavlja vsako leto, posebno pa, ako je vreme bolj vlažno, deževno.

Proti peronospori imamo izvrstno sredstvo v modri galici, proti plesnobi pa v žveplu. Žveplo pa mora biti čisto, jako fino zmleto in sveže. Če mu ena teh lastnosti manjka, nima pravega učinka.

Posebno priporočljivo je pa žveplo, ki mu je primešana fino zmleta modra galica in katero se vsled tega imenuje galično ali bakreno žveplo (laški: zolfo ramato). Tako žveplo učinkuje ne samo proti plesnobi, ampak tudi proti peronospori (rji, paležu) na grozdju, torej proti dvema najhujšima boleznima, ki nam grozdje uničujeta. Zmleta galica se kot prah raje prime zaroda in grozdja kot skropljena, se zaleze zlasti rada do pecljičkov, skozi katere se jagode najraje nalezejo peronospor.

Vsak pameten vinogradnik mora torej svoje trte tudi vsaj trikrat na leto požeplati in sicer z galičnim žveplom, katero itak ni dosti dražje od navadnega.

Da se olajša vinogradnikom nabava zanesljivo finega in svežega žvepla, kateremu je primešana galica, in sicer 3 kg na 100 (3%), je sklenila novomeška kmetijska podružnica, da naroči tako žveplo naravnost iz tovarne v Bolonji v Italiji v celem vagonu, ako se zglaši zadosti naročnikov. Sto kil 3%nega galičnega žvepla velja pri celem vagonu v Novem mestu 21 kron.

Podružnica preskrbi vsakemu tudi zanesljive in izkušene žveplalnike in sicer stanejo dunajski, pločevinasti žveplalniki »Vindoboda«: ročni 10 K, nahrbtni pa po velikosti 19 K 80 v, 23 K 40 v in 27 K 40 v, tirolski, nahrbtni žveplalniki z leseno posodo za žveplo 21 K. Enako si vinogradniki preskrbijo pri tej priliki lahko dobre škropilnice »Avstrija« po 29 K 80 v, ozir. 32 K 20 v z enim ali dvema razpršilnikoma.

Kdor želi, da se mu katera tukaj navedenih potrebščin preskrbi, zglaši naj se **tako, najpozneje pa do 10. sušca t. l. pri kmetijski podružnici novomeški in pošlje naj obenem primerni znesek kot aro.**

gs O oddaji čistokrvnih plemenskih bikov, kupljenih z državno podporo. Iz državne redne podpore, potem iz državne podpore, ki odpade na kranjsko deželo za povzdigo živinoreje za letošnje leto, in z deželno podporo, se nakupi večje število plemenskih bikov, ki so za zboljševanje govedi na Kranjskem primerne, in sicer: a) **plemiski biki simodolske pasme (rumenobelo lisasti z belo glavo)**, ki se od-

dajo samo v kraje ljubljanske okolice in na Notranjskem, kjer je ta pasma že vpeljana; b) **plemiski biki pincgavske pasme (temnordeče lisasti)**, ki se oddajo samo na Gorenjsko. — Nakup in oddajo teh plemenskih bikov s pomočjo omenjenih podpor izvršita po določenih zakona z dne 30. decembra leta 1909. po medsebojnem dogovoru deželni odbor kranjski in c. kr. kmetijska družba kranjska. — Nakup plemenskih bikov iz redne državne podpore izvrši podpisani glavni odbor. Oddaja plemenskih bikov, nakupljenih iz državne podpore na podlagi zakona z dne 30. decembra 1909 in iz deželne podpore se pa vrši dogovorno z deželnim odborom. — Vsak prosilec naj se zglaši **le za bika tiste pasme, ki je dotični pokrajini primerna, oziroma kjer je že vpeljana.** V prošnji se mora jasno povedati, za katere pasme plemenske živine prosilec prosi. Na prošnje za živali tistih pasem, ki niso primerne prosilčevi pokrajini, se kratko malo ne bo oziralo. **Pri oddaji bikov-plemenjakov se bo oziralo tamkaj, kjer so živinorejske zadruge, v prvi vrsti na te, povsod drugje pa pri oddaji plemenskih bikov najprej na prošnje podružnic in županstev, in potem šele na zasebnike.** Prošnje je vložiti **za simodolske bika do 15. marca t. l., za bika drugih pasem do 31. marca pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.**

LISTEK.

Oscar Wilde:

Strah v cantervillskem gradu.

Novela.

(Dalje.)

IV. poglavje.

Drugi dan je bilo strašilo zelo slabo in trudno. Grozno razburjenje zadnje štiri tedne je začelo kazati svoje posledice. Njegovi živci so bili čisto uničeni, da se je pri najmanjšem šumu hudo zdrznilo. Celih pet dni ga ni bilo iz sobe, in nazadnje se odloči, da se uda glede krvave lise na tleh v knjižnici. Ker jo Otisova rodbina ni marala, je očitno tudi ni zaslužila. Bili so to očitno ljudje na nizki stopinji gmotnega žitja ter popolnoma nesposobni dostojno ceniti simboliške vrednosti čutilnih pojavov. Vprašanje o pojavljanju duhov in izklicanju astralnih teles jim je bilo gotovo neznana stvar in res ne v njih dosegu. Bila je njegova sveta dolžnost, pokazati se po enkrat na teden na hodniku ter gobeždati neumnosti z velikega okna v izbočku prvo in tretjo sredo vsakega meseca, in ni mu prišlo na misel nikako častno sredstvo, da bi se bilo izognilo svoji obveznosti. Sicer je zares živel svoj čas zelo hudobno, toda z druge strani je bilo pa zelo vestno v vsem, kar se je

tikalo nadnaravnih stvari. Tri sobote nato je torej zaporedoma šlo kot po navadi med polnočjo in tretjo uro po hodniku, dobro pazeč na to, da bi ga nihče niti ne videl niti ne slišal. Sezulo si je čevlje, stopalo po starih, črvivih deskah kar najbolj nalahno, nosilo širok, črn baržunast plašč ter previdno rabilo »Mazilo z izhajajočim solncem« za mazanje svojih verig. Moram priznati, da se je le z velikim samozatajevanjem lotilo tega zadnjega obrambnega sredstva. Toda nekega večera, ko je rodbina sedela pri obedu, smukne v spalnico Mr. Otisa in si odnese steklenico. Od začetka se je čutilo nekoliko ponižano, toda pozneje je bilo tako razumno, da je priznalo, da je izum imeniten in da do gotove meje podpira njegove namene. Vkljub temu pa ni imelo miru. Počez čez hodnik so bile vedno napete vrvi, ob katere se je v tem izpodtikalo, nekoč pa, ko se je obleklo za vlogo »Črnega Izaka ali Lovca iz Hogsleyjskih gozdov«, je padlo z vso težo, ker se mu je izpodrsnilo na masleni drsalnici, katero sta naredila dvojčka od vrat v sobo s tapetami do začetka hrastovega stopnišča. To zadnje osramočenje je tako razjezi, da se odloči za zadnji poskus ubraniti svoje dostojanstvo in družabno stališče, ter se odloči, da obišče nesramna mlada Etonca prihodnjo noč v svoji slavni vlogi »Brezskrbnega Ruperta ali Grofa brez glave«.

V tej maski se ni pokazalo že čez 70 let: res ne od tedaj, ko je s tem sredstvom tako prestrašilo lepo lady Barbaro Modishovo, da je nenadoma razdrla svojo zaroko z dedom sedanjega lorda Cantervilla in pobegnila v Greten Green s krasnim Jackom Casteltownom proglašivši, da bi jo nobena stvar na svetu več ne pripravila do tega, da bi se omožila v rodbino, ki se dovoli takšni grozni pošasti sprehajati v mraku po terasi. Ubogega Jacka je potem ustrelil v dvoboju lord Canterville na vaškem travniku v Wandsworthu, lady Barbari je pa počilo srce v Tunbridgeskem kopališču, še predno je eno leto preteklo. Torej v vsakem oziru velik uspeh.

Toda to je bila zelo težavna »vloga«, če smem rabiti takšen gledališki izraz v zvezi z eno največjih skrivnosti nadnaravnega sveta ali če bi moral rabiti znanstvenejši jezik, višji kot je narava; za napravljanje je rabilo namreč cele tri ure. Nazadnje je bilo vse v redu, in je bilo zelo zadovoljno s svojo zunanostjo. Visoki jezdniki škornji, ki so spadali k opravi so mu bili sicer nekoliko preveliki, in od obeh pištol pri sedlu je moglo najti samo eno, toda v celem je bilo čisto zadovoljno, in v četrt na dve zleze z zapaženega zidu ter se odplazi po hodniku. Ko pride do sobe, kjer sta stanovala dvojčka in o kateri naj še povem, da so ji rekli modra soba po barvah tamošnjih tapet, najde vrata samo priprta. V želji, da bi imelo efekten vstop, jih na stežaj odpre, toda tisti hip pade težak vrč za vodo naravnost nanj in ga zmoči do kože, izgrešivši njegovo levo

ramo samo za nekaj palcev. Tisti hip zaslisi pridružen odmev smehu iz velike postelje. To razburjenje njegovega živčnega sestava je bilo tako hudo, da zbeži nazaj v svojo sobo tako hitro kot je le moglo iti, in drugega dne ostane v postelji radi poštenega nahoda. Pri celem tem doživljanju je je tolažilo edino le še dejstvo, da ni vzelo sabo tudi glave, ker če bi bilo to naredilo, bi bile mogle biti posledice zelo resne.

Sedaj je opustilo vsakoršno upanje, da bi kdaj prestrašilo to neotesano ameriškansko rodbino, in se je večinoma zadovoljilo s tem, da se je plazilo po hodnikih v suknjenih copatah, z debelim, rdečim robcem okrog vratu iz strahu pred prepilhom in majhno kaveljnico za slučaj, če bi bilo napadeno od dvojčkov. Zadnji udarec dobi 19. kimavca. Stopilo je po stopnjicah doli v veliko vežo, za trdno prepričano, da doli vsekakor ne bo prav nič nadlegovano, ter se je zabavalo s tem, da je delalo smešne opazke o velikih fotografijah poslanca Zedinjenih držav in njegove soproge od Saronija, ki sta sedaj zavzeli mesto rodbinskih podob Cantervillcev. Bilo je oblečeno priprosto, toda čedno v dolg plašč, poškopljjen s pokopališčno plesnobo, čeljust si je podvezalo s kosom rumenega platna, v rokah je pa neslo majhno svetilnico in grobarsko motiko. Skratka, bilo je napravljeno za vlogo »Nepokopanega Jonaša ali Mrliškega tatu iz Cherstey Barna«, eno najzanimivejših poosebljenj, takšno, na katero so se vsi Cantervillei po pravici spominjali, ker je v njem tičal pravi vzrok sovraštva z njih sosedom, lordom Rufferdom. Bilo je okrog en četrta tri zjutraj, in kolikor je moglo soditi, se ni nič ganilo. Toda, ko je lezlo v knjižnico pogledat, če je ostala kakšna sled po krvavi lisi, naenkrat skočita nanje iz temnega kota dve postavi, ki sta divje mahali s pestmi in ki mu zatrobila na ušesa:

»Bu!«

Poloti se ga smrten strah, ki je bil pri danih okoliščinah popolnoma razumljiv, da zdirja proti stopnjišču, kjer pa naleti na Washingtona Otisa, ki je prežal nanje z veliko vrtno štrcaljko. Ker je bilo tako obdano od sovražnikov od vseh strani ter skoro zaskočeno, izgine v veliko železno peč, ki na srečo ni bila zakurjena; domov je moralo oditi po pečnih ceveh in dimnikih, da je prišlo v svojo sobo v groznem stanju, umazano, razburjeno in obupano.

Od tega časa ga niso več videli na nočnem pohodu. Dvojčka sta mnogokrat nanje prežala ter posipala po hodnikih orehove lupine, v veliko nevoljo staršev

in služabništva, toda vse brez uspeha. Očividno je bila njegova občutljivost tako globoko ranjena, da se ni hotelo nič več pokazati. Zato se Mr. Otis zopet da na svoj veliki spis o zgodovini demokratiške stranke, s katerim se je pečal že nekaj let; Mr. Otisova je priredila čudovit clam-bake, da je bila cela grofija vsa proč od začudenja; dečki so se dali na lacrosse, euchre, poker in druge ameriške narodne igre, Virginija se je pa vozila s svojim ponijem po stezah v parku v spremstvu Chesirskega vojvode, ki je prišel na Canterville Chase preživeti zadnji teden počitnic. Splošno se je mislilo, da je strah šlo, in res je Mr. Otis napisal o tem pismo lordu Cantervillskemu, ki je izražal v odgovoru veliko veselje nad to novico ter pošiljal najglobokejše poklone cenjeni gospe soprogi poslančevi. Toda Otisovi so se motili, ker strah je bil še vedno v hiši; čeprav je bilo sedaj skoraj invalid, nikakor ni nameravalo pustiti stvar v miru, posebno ko je slišalo, da je med gosti tudi mladi vojvoda iz Cheshira, čegar pranjec lord Francis Stilton je nekoč stavil s polkovnikom Carburyjem, da bo s cantervillskim strašilom kockal, pa so ga našli drugi dan v igralnici na tleh nekako splošno ohromljenega, da nikoli več ni mogel, čeprav je dosegel visoko starost, izreči nič drugega kot

»Dvakrat šest!«

Ta dogodek je bil tiste čase dobro znan, čeprav se je iz spoštovanja do dveh plemenitih rodbin storilo vse, kar je bilo le mogoče, da bi se ga bilo zatajilo; natančno se govori o vseh okoliščinah, ki se ga tirajo, v tretjem zvezku *Spominov na princa regenta in njegovega prijatelja* od lorda Tattla. Tako, da je torej strašilo seve hrepenelo pokazati, da ni izgubilo svojega vpliva na Stiltone, s katerimi je bilo sploh v oddaljenem sorodstvu, ker se je njegova lastna sestrčna omožila en *secondes noc* z sieurom Bulkeleyem, od katerega, kot je splošno znano, izhajajo cheshirski vojvode v direktni liniji. Zato se je pripravljalo, da se pokaže mlademu Virginijnemu ljubljencu v svoji znameniti vlogi kot »Menih volkodlak ali Izkrvavljeni benediktinec«, ki je bila tako grozno izvršena, da je stara lady Startupova pri pogledu nanj, kar se je godilo na nesrečni predvečer novega leta 1764., začela kar najglasnejše kričati, kar je imelo svoj vrhunec v hudem napadu mrtvouda. Tri dni nato je umrla, razdedivši Cantervillece, ki so bili njeni najbližji sorodniki, in zapustivši ves denar svojemu londonskemu lekarnarju. — Toda zadnji trenotek mu za-

brani groza pred dvojčki zapustiti sobo, in mladi vojvoda je mirno spal pod velikim nebom, okrašenim z biseri, v kraljevski spalnici ter sanjal o Virginiji.

Za zabavo.

— Tudi nova postava o volilnem redu ni za nič.

— Kako to?

— Pomisli to nesmiselnost, ki jo zahteva ta zakon, da mora namreč tudi mu-ta t človek oddati gl a s.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Na prodaj iz proste roke je hiša v Črnomlju štev. 178

tik ob cesti na kolodvor, z obsežnim vrtom, pripravna tudi za vsako obrt ali skladišče.

Pojasnila daje lastnik **Ant. Jeršinovič**, Ljubljana, Škofja ulica. 19

Čitajte slovenska zgodovinska romana:

Kralj Matjaž.

Cena 2 K, po pošti 20 vin. več.

Opatov praporščak.

Cena 1-80 K, po pošti 20 vin. več.

Obe knjigi se dobivata v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Lastna tovarna
ur v Sveci
1887
Zahtevajte **JUBILEJNI CENIK** "zastonj"
1912
Fr. Čuden, Ljubljana.

Priporočamo našim

Kolinsko cikorijo

✱ ✱ gospodinjam ✱ ✱ iz **EDINE** slovenske tovarne v Ljubljani.